

TAJNI ŽIVOT
SALVADORA DALIJA

ARETÉ
IZDAVAČKA KUĆA

TAJNI ŽIVOT SALVADORA DALIJA
Salvador Dalí

Naslov originala

LA VIE SECRÈTE DE SALVADOR DALÍ
Salvador Dalí

Prevod engleskog izdanja *The Secret Life of Salvador Dali*

Za izdavača **Nina Gugleta**

Edicija *Areté*

Urednik Nina Gugleta
Prevod: **Danilo Lučić**
Lektura: **Irina Vujičić**
Korektura **Aleksandra Dunderski**
Dizajn korica **Olivera Indić**
Štamparija **Artprint, Novi Sad**
Tiraž **1000 primeraka**
Izdavač **Areté, Beograd**

© Les Editions de La Table Ronde - Paris 1952
Published by arrangement with SAS Lester Literary Agency & Associates
Copyright
za srpsko izdanje © Areté, 2020

TAJNI ŽIVOT SALVADORA DALIJA

Salvador Dali

prevod

Danilo Lučić

PROLOG

Sa šest godina hteo sam da budem kuvar. Sa sedam sam hteo da budem Napoleon. Moja ambicija je od tada samo postojano rasla.

Stendal negde citira opasku italijanske princeze koja je jedne tople večeri sa ogromnim užitkom jela sladoled. „Šteta što ovo nije greh!”, uzviknula je. Kada sam imao šest godina, za mene je bio greh da jedem bilo kakvu hranu iz kuhinje. Roditelji su mi kategorički zabranili da zalazim u ovaj deo kuće. Vrteo bih se ispred satima, dok mi je voda išla na usta, ne bih li ugrabio šansu da se ušunjam u ovo čarobno mesto. I dok su sluškinje stajale pored i vrištale od radosti, ja bih ukrao parče sirovog mesa ili pečurke na žaru, kojima bih se umalo zadavio, ali koji su za mene imali čudesan ukus, opojni kvalitet, koji samo strah i krivica mogu da pruže.

Mimo zabrane ulaska u kuhinju, bilo mi je dozvoljeno da radim šta god sam želeo. Iz čiste zabave, mokrio sam u krevet do osme godine. Bio sam apsolutni vladalac kuće. Ništa mi nije bilo dovoljno dobro. Otac i majka su me obožavali. Na dan Bogojavljenja dobio sam, među mnogobrojnim darovima, očaravajući kostim kralja – zlatnu krunu ukrašenu velikim topazima i ogrtač od hermelina. Od tada sam skoro sve vreme provodio u tom kostimu. Koliko sam samo često stajao u mračnom hodniku kada bi me užurbane sluškinje najurile iz kuhinje, obučen u svoju kraljevsku odeždu, sa skiptarom u jednoj ruci i praherom ukrašenim kožnim nitima u drugoj ruci, tresući se od besa i preplavljen željom da dobro isprebijam služavke. Ovo se događalo tokom teskobnih sati pre sparnog, halucinantnog letnjeg podneva. Čuo bih iza delimično otvorenih kuhinjskih vrata trčkanje onih divljih žena crvenih šaka; ugledao bih krajičkom oka njihove teške zadnjice i vlati kose rasute poput grive. Iz toplote i konfuzije koja se dizala od zbrke znojavih žena, prisutog grožđa, ključalog ulja, počupanog zečjeg

krzna, makaza zamazanih majonezom, bubrega i ćurlikanja kanarinaca – iz celog tog konglomerata neopisiv i svečan miris predstojećeg obeda lebdeo je ka meni, pomešan s nekakvim oštrim konjskim mirisom. Umućeno belance, na koje su padali zraci sunčevog svetla što su se probijali kroz kovitlac dima i muva, svetlucalo je baš kao pena na usnama konja koji su se valjali u prašini i koje su krvnički bičevali ne bi li ih podigli na noge. Kao što sam rekao, bio sam razmaženo dete.

Moj brat je umro sa sedam godina od meningitisa, tri godine pre nego što sam se ja rodio. Njegova smrt bacila je mog oca i majku u najdublje očajanje; utehu su našli tek kada sam ja stigao na svet. Brat i ja ličili smo jedan na drugog kao dve kapi vode, ali smo drugačije mislili. Poput mene, on je imao nepogrešivu facijalnu morfologiju genija.¹ Odavao je znake zabrinjavajuće prevremene zrelosti, ali pogled mu je bio pomućen melanholijom karakterističnom za nesavladivu inteligenciju. S druge strane, ja sam bio znatno manje inteligentan, ali sam razmišljao o svemu. Ja ću postati *par excellence* prototip „polimorfne perverzности”, pošto sam očuvao skoro netaknutim uspomene na erogena uživanja od djetinjstva. Grabio sam za zadovoljstvima s bezgraničnom, sebičnom gorljivošću, i na znak najmanje provokacije postajao bih opasan. Jedne večeri brutalno sam izgredao zihernadlom obraz svoje negovateljice, iako sam je obožavao, samo zbog toga što je prodavnica u koju me je odvela da mi kupi karamelizovani luk, za koji sam je preklinjao, već bila zatvorena. Drugim rečima, bio sam sposoban za život. Moj brat je verovatno bio prva verzija mene, ali začet pre više zaokruženo.

Danas znamo da je oblik uvek proizvod inkvizitorskih procesa materije – specifična reakcija materije kada je izložena strahovitom pritisku prostora koji je guši i steže sa svih strana proizvodeći otekline koje šire svoj život do tačnih granica određenih rigoroznim konturama sopstvene originalne reakcije. Koliko puta

¹ Od 1929. potpuno sam svestan svog genija i priznajem da ovo ubeđenje, zauvek duboko usađeno u mom umu, u meni nikada nije izazivalo osećanja koja se nazivaju uzvišenim. Pa ipak, moram priznati da mi ono povremeno priušti ekstremno prijatno osećanje.

je materija obdarena impulsom koji teži apsolutnom bila uništena; dok je drugi deo materije, koji pokušava da radi samo ono što može i koji je bolje adaptiran na samooblikovanje skupljanjem na svoj jedinstven način, pre nastupanja tiranskog uticaja prostora, sposoban da osmisli sopstveni originalni oblik života.

Šta je lakše, lepše i slobodnije u svojoj pojavi nego drvličko cvetanje ahata! Pa ipak, oni nastaju iz najstrožeg ograničenja svog koloidnog okruženja, zatočenog u najnepopustljivijim inkvizitorskim strukturama i podvrgnuti svim mučenjima sažimanja. Tako da su, čini se, njihove delikatne, vazdušaste i ornamentalne posledice toga zapravo tragovi beznadežne potrage za begom od smrtno agonije, poslednji izdisaji materije koja se neće predati pre nego što dostigne ultimativni san u obliku mineralne vegetacije. Stoga, ono što imamo u slučaju ahata nije biljka pretvorena u mineral, niti čak biljka uhvaćena i proždрана od strane minerala. Naprotiv, imamo spektralno priviđenje biljke, drvlike i smrtno halucinacije: svršetak i oblik inkvizitorskog i nemilosrdnog ograničenja mineralnog sveta.

Tako je i sa ružom! Svaki cvet raste u zatvoru. Sa estetske tačke gledišta sloboda je bezoblična. Sada je poznato, zahvaljujući skorašnjim morfološkim otkrićima (slava Geteu koji je izmislio ovu reč nesamerljivog trenutka, reč koja bi se dopala Leonardu!), da najčešće *upravo* heterogena i anarhistička tendencija koja nudi najveću kompleksnost antagonizama vodi do trijumfa najrigoroznijih hijerarhija forme.

Čak i jednostrani ljudi, s jednosmernim umovima, bili su oprljeni vatrom Svete inkvizicije, tako da raznorodni, anarhistički umovi – upravo zato što su već takvi – nalaze svetlost ove vatre u cvetanju njihove najindividualnije duhovne morfologije. Moj brat, kao što sam već pomenuo, posedovao je jednu od tih neizmernih inteligencija, ali s jednim usmerenjem i sa fiksiranim refleksijama koje su lišene forme. Dok sam ja bio nazadni, anarhistički polimorfni perverznojak. Veoma agilno sam promišljao sve objekte svesti, kao da su slatkiši, a sve slatkiše kao da su materijalizovani objekti svesti. Sve me je modifikovalo, ništa me nije menjalo. Bio sam mek,

plašljiv i otporan. Koloidno okruženje mog uma moglo se naći u jedinstvenoj, inkvizicijskoj strogosti španske misli, u definitivnom obliku krvavog, jezuitskog i drvolikog ahata mog radoznalog genija. Roditelji su mi dali isto kršteno ime kao i mom bratu – Salvador – i bio sam predodređen da, kao što mi je ime nagoveštavalo, ni manje ni više nego spasem savremeno slikarstvo od ispraznosti moderne umetnosti, i da učinim to u ovoj gnusnoj epohi mehaničkih i mediokritetskih katastrofa u kojoj nažalost imamo čast da živimo. Ako pogledamo unazad, bića poput Rafaela čine mi se kao istinski bogovi. Ja sam možda jedini kome je jasno zašto će od sada biti nemoguće čak i u najmanjoj meri približiti se divoti rafaelske forme. A moj rad mi se ukazuje kao velika propast jer bih voleo da sam živeo u epohi tokom koje ništa nije moralo da se čuva. Ali ako skrenem pogled na sadašnjost, iako ne potcenjujem konkretne inteligencije superiornije od moje – da, ponoviću to hiljadu puta – ne bih ni za šta na svetu menjao mesto ni sa kim, ni sa kim od svojih savremenika. Ali svaki oštrouman čitalac je, bez teškoće, do sada otkrio da skromnost nije moja specijalnost.

Samo jedno biće je doseglo ravan života čija se slika može porediti s vedrom perfektnošću renesanse, a to biće je upravo Gala, moja žena, koju sam samim čudom odabrao. Ona je sastavljena od onih nestalnih stavova, facijalnih ekspresija koje liče na *Devetu simfoniju* i koje oličavaju arhitektonske konture savršene duše, koje se kristalizuju na samim obalama mesa, na površini kože, u hijerarhiji njenog sopstvenog života načinjenoj od morske pene, i koje su, nakon klasifikacije, pročišćene najdelikatnijim povetarcima sentimentata; očvrsle, organizovane, pretvorene u arhitekturu od mesa i kostiju. I iz ovih razloga kažem da Gala, dok sedi, ima graciozan temperament koji savršeno podseća na *Il Tempietto di Bramante*² pored crkve Svetog Petra u Montoriju kod Rima. Jer, poput Stendala u Vatikanu, i ja mogu da izmerim „tačno vitke stubove njenog ponosa, nežne i tvrdoglave gelendere njenog detinjstva, i božanstvene stepenice njenog osmeha. I tako, dok je ja posmatram krajičkom oka, šćućuren pred svojim štafelajem, sa-

² Mali hram (*tempietto*) koji je sagradio Donato Bramante, jedan od najboljih italijanskih slikara i arhitekata iz perioda renesanse. (Prim. prev.)

mome sebi kažem da je ona naslikana vešto kao da iza toga stoji Rafael ili Vermer. Stvorenja koja nas okružuju izgledaju kao da nisu dovršena, kao da su loše naslikana. Tačnije, izgledaju kao one prostačke skice za karikature što ih na terasama kafea crtaju ljudi kojima stomaci cvrče od gladi.

Rekao sam da sam već sa sedam godina želeo da budem Napoleon, i moram to da objasnim. Na trećem spratu naše kuće živela je argentinska porodica po imenu Matas, čija je jedna od kćeri, Ursulita, bila poznata lepotica. Šaputalo se 1900. po katalonskoj usmenoj mitologiji da ju je Euđenio d'Ors odabrao za arhetip katalonske ženstvenosti u svojoj knjizi *La Ben Plantada (Dobro posađen)*.

Nedugo pošto sam napunio sedam godina, počeo je da se pokazuje uticaj svemogućeg socioliberalne privlačnosti s trećeg sprata na mene. U sparnim sumracima ranog leta ponekad bih naglo prekinuo s vrhunskim uživanjem u ispijanju vode s česme na terasi (predivno žedan, dok mi srce ubrzano bije), kada bi mi skoro beščujno škripanje vrata balkona s trećeg sprata pružalo nadu da će se ona možda potpuno otvoriti. Na trećem spratu su me obožavali isto kao kod kuće. Tamo je, svakog dana oko šest časova, okupljena oko ogromnog stola u salonu s prepariranim rodom, grupa fascinantnih stvorenja sa kosom i argentinskim akcentom anđela sedela i pila *maté*,³ poslužen u srebrnom čajniku koji je išao od usta do usta. Ovaj oralni promiskuitet mučio me je svojom čudnovatošću i izazivao u meni vrtloge moralnog nespokoja u kojem su uveliko sijali plavi odsjaji dijamanta ljubomore. Srknuo bih malo te tople tečnosti, koja je za mene bila slađa od meda; tog meda koji je, koliko je meni poznato, slađi od same krvi – a moja majka, moja krv, bila je uvek prisutna. Društvena fiksacija bila je trijumfalno i sigurno zapečaćena erogenom zonom mojih usta. Želeo sam gutljaj Napoleonove tečnosti! Jer i Napoleon je bio tamo, u salonu na trećem spratu. Njegova slika stajala je u centru veličanstvenog, raznobojnog ukrasa koji se nalazio na jednom kraju malog bureta. Burence je bilo oslikano tako da izgleda kao da je od drveta i sadržalo je slasnu supstancu *matéa*. Ovaj predmet bio je postavljen na centralno mesto, na samoj sredini stola. Reprodukција Napole-

3 Argentinski čaj.

onove slike na burencetu *matéa* meni je predstavljala sve. Godinama je njegov stav olimpijskog ponosa, bela i jestiva traka njegovog glatkog stomaka, grozničavo roze meso njegovih kraljevskih obraza, nedoličan, melodičan i kategorički crn obod njegovog šešira, u potpunosti odgovarao modelu koji sam ja odabrao za sebe, kralja.

U to vreme, ljudi su pevali ovu uzbudljivu pesmicu:

Napoleon en el final
De un ramillette colosal.

Ova mala slika Napoleona nasilno je obuzela suštinu još uvek nepostojećih kontura mog duha, kao žumance jajeta isprženo u tiganju (bez tiganja, pa ipak u centru tiganja).

Zato sam mahnitno uspostavio svoju hijerarhiju u roku od godinu dana; u svoju želju da budem kuvar dozvao sam Napoleonovu ličnost, i to iz svog bezličnog kostima opskurnog kralja. Tajanstveno uzbuđenje koje me je hranilo poprimilo je arhitektonski oblik malog tabernakla – bilo je to burence u kome se nalazio *maté*. Roj erotičnih emocija, izazvan zbrkanim prizorima tih bića – polužena, polukonja – koja su nastanjivala kuhinju na spratu ispod, povukao se pred onima iz salona na trećem spratu, izazvanim vedrom prilikom prave dame, Ursule Matas, arhetipa lepote prve decenije 20. veka.

Kasnije ću vam objasniti i detaljno opisati nekoliko mašina za razmišljanje koje sam izumeo. Jedna od njih zasniva se na ideji divnog „jestivog Napoleona”, u kojoj sam materijalno realizovao ona dva esencijalna fantoma iz svog ranog detinjstva – hranljivi oralni delirijum i zaslepljujući duhovni imperijalizam. Onda će biti jasno kao dan zašto su u mom umu pedeset peharčića napunjenih mlakim mlekom koji vise sa stolice za ljučenje isto što i Napoleoneve jedre butine. Pošto će ovo možda važiti za sve, i pošto posmatranje stvari na ovaj način ima razne prednosti, razjasniću ovu i mnoge druge zagonetke, čak i čudnije, ali ništa manje egzaktne, tokom ove senzacionalne knjige. Na kraju, jedno je sigurno: sve, apsolutno sve što ću ovde reći u potpunosti je, i isključivo, moja sopstvena krivica.

PRVI DEO

PRVO POGLAVLJE

ANEGDOTSKI AUTOPORTRET

*Ja znam šta jedem
Ne znam šta radim*

Na svu sreću, nisam jedno od onih stvorenja koje nema problema s tim da mu se vide ostaci, ma koliko mali užasnog i degradirajućeg spanaća zaglavljenog među zubima. To nije zato što bolje perem zube od drugih; to je zbog kategoričke činjenice da ne jedem spanać. Sticajem okolnosti, za spanać vezujem, kao i za sve što se manje ili više odnosi na hranu, esencijalne vrednosti moralnog i estetskog poretka. I naravno, gađenje je uvek tu na straži, budno i puno teške brige, da svečano pazi na zahtevan izbor moje hrane.

Volim da jedem samo ono što ima pravilno definisan oblik, prijemčiv inteligenciji. Spanać prezirem zbog njegovog potpuno bezobličnog karaktera, toliko da sam čvrsto ubeđen, i ni na trenutak se ne libim da u tome istrajem, da je jedina dobra, plemenita i jestiva stvar koja se može naći u toj gadnoj hrani – pesak.

Sušta suprotnost spanaću je ljuskar. Zato toliko volim da jedem ljuskare, uglavnom one manje, poput školjki. Zahvaljujući svojim oklopima, što egzoskeleti zapravo jesu, oni predstavljaju materijalizaciju visoko originalne i inteligentne ideje da se kosti nose spolja umesto iznutra, što je najčešći slučaj.

Oružjem svoje anatomije, ljuskari su sposobni da održe svoju meku i hranljivu nutritivu uzbudljivom, zaštićenom od svih sknavljenja, zatvorenom u čvrstim, svečanim sudovima, koji ranjivost pokazuju jedino pred najuzvišenijim oblicima carskih osv-

janja tokom plemenitog rata dekortikacije: i to onog na npercima. Kako je divno skrckati malenu lobanju ptice!⁴ Kako bi se drugačije mogao jesti mozak! Male ptice veoma liče na male školjke. One nose svoje oklope, takoreći, pripijene uz kožu. U svakom slučaju, Paolo Učelo⁵ je naslikao oklop koji je ličio na malu zebu i učinio je to s gracioznošću i misterioznošću dostojnim prave ptice, što je on i bio i po čemu je dobio ime.

Često sam isticao da je najfilozofskiji organ koji čovek poseduje njegova vilica. Zaista, šta je više filozofski od trenutka u kojem polako isisavate koštanu srž, iz koske silovito zdrobljene poslednjim uništiteljskim zagrljajem vaših kutnjaka, što vam daje za pravo da verujete kako posedujete neupitnu kontrolu nad situacijom? Jer to je, na vrhuncu trenutka u kojem dospevate do srži bilo čega što otkrijete, ukus same istine, gole i meke istine koja proizilazi iz koske među vašim zubima.

Nakon što se savlada prepreka zahvaljući kojoj sva hrana koja drži do sebe „čuva svoj oblik”, ništa se više ne može smatrati isuviše ljigavim, želatinoznim, drhtavim, neodređenim ili sramotnim da se poželi, bilo da je to viskoznost ribljeg oka, ljigav mozak ptica, spermatozoalna koštana srž ili mekana i muljava bujnost ostrige.⁶ Bez sumnje će me neko pitati: Ako je tako, da li voliš kamember? Je l' on čuva svoju formu? Odgovoriću da obožavam kamember zato što, kada sazri pa postane mekan, dobije oblik koji podseća upravo na moje poznate mekane satove, i zato što, budući veštački stvorena razrada svoje originalne forme, iako častan, on nije u potpunosti odgovoran za nju. Dalje, želeo bih da dodam da, kada bi neko uspeo da napravi kamember u obliku spanaća, verovatno mi se ni on ne bi sviđao.

4 Ptice u čoveku uvek pobude let kanibalističkih anđela njegove okrutnosti. Dela Porta u svojoj knjizi *Prirodna magija (Magia Naturalis*, prim. prev) daje recept kako skuvati čurku, a ne ubiti je, kako bi se postigla ta vrhunska prefinjenost: pripremiti je za jelo, a ostaviti je živu.

5 Italijanski gotski slikar iz XV veka koji se smatra rodonačelnikom perspektive u vizuelnim umetnostima. Učelo je bio njegov nadimak, što na italijanskom znači „ptičar”. (Prim. prev.)

6 Uvek sam odbijao da jedem tu čitavu zbrku od bezobličnih ostriga, izvađenih iz ljuštura i posluženih u vidu supe, iako su bile najsvežije i najbolje na svetu.

Ali ne zaboravite ovo: šumska šljuka, spremljena s dobrim brendijem i u spovstvenom izmetu, prema običajima najboljih restorana u Parizu, za mene će u ovom ozbiljnom domenu hrane zauvek predstavljati najdelikatniji simbol autetične civilizacije. I kako je lepa šumska šljuka dok gola leži na pladnju! Njena vitka anatomija dostiže, mogli bismo reći, proporcije rafaelitskog savršenstva.

Stoga ja znam tačno, silovito, šta želim da jedem! I zato sam još više zatečen stvorenjima oko sebe koja su najčešće spremna da jedu bilo šta, s tim svetogrđnim manjkom ubeđenja koje prati ispunjenje svake stroge nužnosti.

Ali dok sam ja uvek znao tačno i s predumišljajem šta želim da dobijem od svojih čula, to ne važi za moja osećanja, koja su lagana i osetljiva kao mehuri sapunice. Generalno govoreći, nikada nisam bio u stanju da predvidim svoje histerične i nerazumne postupke, a još manje posledice svojih dela, pred kojima sam ja često prvi zatečeni posmatrač i kojima je na vrhuncu neophodna teška, kategorična i katastrofična težina olovnih kugli. Kao da svaki put jedan od hiljadu šarenih mehura mojih osećanja skrene s pravca svog kratkotrajnog života i pukim čudom padne na zemlju – dosegne realnost – u tom trenutku to postaje važan čin, najednom promenjen od nečega providnog i vazdušastog u nešto neprozračno, metalno i preteće kao bomba. Ovo ništa ne može bolje rasvetliti od priča koje slede, odabrane za ovo poglavlje bez hronološkog reda, iz niza anegdota mog života.

Kada su strogo autentične i smelo ispričane, kao što su ove, takve anegdote nude boje i konture kojima se jamačno postiže efekat nepogrešive sličnosti, esencijalne za svaki iskren pokušaj auto-portreta. One bi za mnoge, ja to znam, ostale zauvek skrivene tajne. Moja ideja je da ovom knjigom ubijem koliko god je moguće ovih tajni, i to da ih ubijem sopstevnim rukama.

*

Imao sam pet godina, bilo je prolećno vreme u selu Kambrils, kraj Barselone. Šetao sam prirodom s dečakom koji je bio manji od

mene i imao veoma plavu, kovrdžavu kosu, a kojeg sam poznao veoma kratko. Ja sam išao peške, a on je vozio bicikl. Pomagao sam mu gurajući ga rukom, koju sam držao na njegovim leđima.

Stigli smo do mosta koji se gradio i na kome još uvek nije bila postavljena nikakva ograda. Iznenada, onako kako mi je veći-na ideja padala na pamet, okrenuo sam se da proverim da li nas neko gleda i zatim brzo gurnuo dete preko mosta. Pao je na neko kamenje koje je bilo pet metara ispod. Otrčao sam kući da objavim novosti.

Čitavo poslepodne iznosili su krvave posude iz sobe gde je on ležao, sa strašnim povredama glave, pa je morao nedelju dana da ostane u krevetu. Neprestani odlasci i dolasci, uopšte sav taj metež koji je obuzeo kuću bacao me je u predivno, halucinatorno rasposloženje. Sedeo sam u malom salonu, na stolici za ljujanje ukrašenoj čipkom koja je prekrivala naslon za leđa i ruke kao i jastuk za sedenje, i jeo trešnje. Salon je gledao na hodnik, tako da sam mogao da posmatram sve što se događalo. Bio je skoro potpuni mrak jer su roletne bile navučene kako bismo se odbranili od zagušljive vrućine. Sunce je žarilo čvorove na drvetu, od čega su postajali vatreno crveni, kao ušna školjka kada je osvetljena otpozadi. Ne sećam se da sam osećao trunku griže savesti zvog ovog incidenta. Te večeri, tokom svoje uobičajene šetnje u samoći, sećam se da sam uživao u lepoti svake pojedinačne vlati trave.

*

Imao sam šest godina. Naš slikarski atelje je bio pun ljudi. Pričali su o poznatoj kometi koja će biti vidjiva te večeri ako ne bude bilo oblaka. Neko je rekao da je moguće da njen rep dotakne zemlju, u kom slučaju bi to bio kraj sveta. Uprkos podsmehu koji se očitavao na većini lica, mene je spopala uznemirenost i strah. Najednom, jedan od činovnika iz očeve kancelarije pojavio se na vratima sobe i rekao da se kometa može videti s terase. Svi su potrčali uz stepenice osim mene: ostao sam da sedim na podu, kao paralisani od straha. Skupivši malo hrabrosti, ustao sam i potrčao ludački ka terasi. Dok sam prolazio kroz hodnik, video sam svoju

trogodišnju sestru kako neometano puzi po podu. Zaustavio sam se, oklevao na sekund, a onda je stravično šutnuo u glavu kao da je lopta, da bih nakon toga nastavio da trčim, ponesen „zanosom radosti” koji mi je pružilo ovo divljačko delo. Ali moj otac, koji je bio iza mene, uhvatio me je i odveo u njegovu kancelariju gde sam do večere ostao u kazni.

Činjenica da nisam mogao da vidim kometu utisnula mi se u sećanje kao jedna od najneizdržljivijih frustracija u mom životu. Tako jako sam vrištao od besa da sam u potpunosti izgubio glas. Primitivši kako je ovo preplašilo moje roditelje, počeo sam da koristim ovu strategiju i prilikom najmanjih provokacija. Drugom prilikom, kada sam slučajno počeo da se davim ribljom kosti, moj otac, koji nije mogao da podnese takve prizore, ustao je i napustio trpezariju držeći se za glavu. Nakon toga, u nekoliko navrata simulirao sam kašljanje i histerične grčeve, praćene gušenjem, samo da bih video očevu reakciju i kako bi njegova pažnja bila posvećena isključivo meni.

Negde u tom periodu, jednog popodneva, doktor je došao u našu kuću da probuši uši mojoj sestri. Prema njoj sam osećao zaštitničku nežnost, uvećanu nakon incidenta kada sam je šutnuo. Ovo bušenje uveta izgledalo mi je kao čin nečuvene okrutnosti, koji sam pokušao da sprečim po svaku cenu.

Čekao sam trenutak kada je doktor već seo, namestio naočare i bio spreman da obavi zahvat. Onda sam uleteo u sobu vitlajući svojim praherom s kožnim nitima i išibao doktora po licu lomeći mu naočare. On je bio stariji čovek i plakao je od bola. Kada je moj otac utrčao u prostoriju, pao je na rame.

„Nikad ne bih pomislio da je u stanju da uradi tako nešto, pogotovo meni koji sam mu toliko naklonjen!”, uzviknuo je doktor fino utanjenim glasom, potput slavujeve pesme isprekidane ridanjem. Od tada sam voleo da se razbolim, samo radi zadovoljstva od gledanja u lice ovog čoveka kojeg sam doveo do suza.